

อนุสัญญาไซเตส (CITES)

ไซเตส (CITES)

ไซเตส (CITES) คือ อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้จะสูญพันธุ์ (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora)

การอนุรักษ์เป็นการจัดการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้ได้ผลประโยชน์สูงสุดและยั่งยืนที่สุด ที่สามารถทำได้ และควรคุ้มครองไว้เพื่อประโยชน์ของชนรุ่นนี้และอนุชนรุ่นต่อไป ดังนั้นประชาชนและประเทศต่างๆ สมควรเป็นผู้ให้ความคุ้มครองสัตว์ป่าและพืชป่าของตนดีที่สุด รวมทั้งความร่วมมือระหว่างประเทศเป็นสิ่งจำเป็น อย่างยิ่ง สำหรับการคุ้มครองสัตว์ป่าและพืชป่าบางชนิดเพื่อไม่ให้เกิดการใช้ประโยชน์เกินสมควร จากการค้าระหว่างประเทศ และประเภทใดในอนุสัญญาฯ จึงตระหนักถึงคุณค่าที่เพิ่มขึ้นตลอดเวลาของสัตว์ป่าและพืชป่าในด้านสุนทรียภาพ วิทยาศาสตร์ วัฒนธรรม การพักผ่อนหย่อนใจ และเศรษฐกิจ อนุสัญญาฯ ได้กำหนดกรอบการปฏิบัติระหว่างประเทศในการทำการค้า ชนิดพันธุ์ที่กำลังจะสูญพันธุ์ โดยกำหนดให้ประเทศภาคีที่เป็นผู้ส่งออกและประเทศผู้นำเข้ามีความรับผิดชอบร่วมกันในการปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

สาเหตุของการมีอนุสัญญาไซเตส เนื่องมาจากปริมาณและมูลค่าการค้าสัตว์ป่าและพืชป่าทั่วโลกมีปริมาณและ มูลค่ามหาศาลมีผลโดยตรงและโดยอ้อม ต่อประชาชนในธรรมชาติทำให้ลดลงอย่างรวดเร็วจนบางชนิดใกล้จะสูญพันธุ์ มีการลักลอบทำการค้ารองลงมาจากการค้ายาเสพติด

เป้าหมาย & เจตนารมณ์ของอนุสัญญาไซเตส เพื่อต้องการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่าและพืชป่าในโลกเพื่อประโยชน์แห่งมวลมนุษยชาติของชนรุ่นนี้ และอนุชนรุ่นต่อไปโดยเน้นทรัพยากรสัตว์ป่าและพืชป่าใกล้จะสูญพันธุ์หรือถูกคุกคามจนอาจเป็นเหตุให้สูญพันธุ์ได้ในอนาคตโดยสร้างเครือข่ายทั่วโลกในการควบคุมการค้าระหว่างประเทศ ทั้งสัตว์ป่าและพืชป่าตลอดจนผลิตภัณฑ์

พืชป่าในอนุสัญญาไซเตสที่ใกล้จะสูญพันธุ์

บัญชีที่ 1 หมายถึง ชนิดพันธุ์ที่ใกล้จะสูญพันธุ์ ห้ามทำการค้า โดยเด็ดขาดยกเว้นเพื่อการศึกษา วิจัย หรือขยายพันธุ์เทียมซึ่งจะต้องได้รับการยินยอมจากประเทศที่จะนำเข้าเสียก่อน ประเทศส่งออกจึงจะออกใบอนุญาตให้ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความอยู่รอดของชนิดพันธุ์นั้นๆ ด้วย เช่น กล้วยไม้หายากบางชนิด ได้แก่ กล้วยไม้สกุลรองเท้านารี และฟ้าม่วย เป็นต้น

พืชป่าชนิดอื่นที่อยู่ในสถานะอันตราย

บัญชีที่ 2 หมายถึง ชนิดพันธุ์ที่มีแนวโน้มใกล้จะสูญพันธุ์ อนุญาตให้ค้าขายได้แต่ต้องมีการควบคุมไม่ให้ เสียหายหรือจำนวนประชากรลดปริมาณลงอย่างรวดเร็วจนใกล้จะสูญพันธุ์ ทั้งนี้ประเทศที่จะส่งออกจะต้องควบคุมไม่ให้กระทบกระเทือนต่อการดำรงอยู่ของชนิดพันธุ์นั้นๆ ในธรรมชาติ

บัญชีที่ 3 หมายถึง ชนิดพันธุ์ที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายของประเทศใดประเทศหนึ่งแล้วขอความร่วมมือจากประเทศภาคีให้ช่วยดูแลในการนำเข้าด้วย กล่าวคือ จะต้องมียุทธศาสตร์รับรองการส่งออกจากประเทศต้นกำเนิด

ปริมาณพืชป่าในอนุสัญญาไซเตส

บัญชีที่ 1	310 ชนิด
บัญชีที่ 2	24,881 ชนิด
บัญชีที่ 3	6 ชนิด

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอนุสัญญาไซเตส (ประเทศไทย) ได้แก่

สัตว์ป่า (Fauna) พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535

พืชป่า (Flora) พ.ร.บ. พันธุ์พืช พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ. พันธุ์พืช (ฉบับที่ 2) 2535

การปฏิบัติงานตามอนุสัญญาไซเตส (ประเทศไทย) แบ่งความรับผิดชอบดังนี้

กรมวิชาการเกษตร ----- พืชป่า (Flora)
กรมป่าไม้ ----- สัตว์ป่า (Fauna)
กรมประมง ----- ปลาและสัตว์น้ำ (Fauna)

สาระสำคัญ พ.ร.บ. พันธุ์พืช (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535

พืชอนุรักษ์ หมายถึง พืชป่าในบัญชีแนบท้ายอนุสัญญา CITES (มาตรา 3, มาตรา 29 ทวิ)

- ห้ามมิให้ผู้ใด นำเข้า ส่งออกหรือนำผ่านพืชอนุรักษ์และซากของพืชอนุรักษ์ เว้นแต่ได้รับหนังสืออนุญาต (CITES Permits) จากอธิบดีกรมวิชาการเกษตร หรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย (มาตรา 29 ตริ)
- ผู้ใดประสงค์จะขยายพันธุ์เทียมพืชอนุรักษ์เพื่อการค้า ให้ยื่นคำขอเป็นหนังสือเพื่อขอขึ้นทะเบียนสถานที่เพาะเลี้ยงอนุรักษ์เพื่อการค้าต่อกรมวิชาการเกษตร (มาตรา 29 จัตวา)
- การขยายพันธุ์เทียมต้องกระทำภายใต้การจัดการและควบคุมสภาวะแวดล้อมโดยมนุษย์ เพื่อการผลิตพันธุ์และต้องคงปริมาณพอ - แม่พันธุ์ไว้ (มาตรา 3 และประกาศกรมฯ)

(การยื่นขอจดทะเบียนสถานที่เพาะเลี้ยงพืชอนุรักษ์เพื่อการค้า ยื่น ณ สำนักคุ้มครองพันธุ์พืชแห่งชาติ กรมวิชาการเกษตร ซึ่งปัจจุบันเปลี่ยนเป็นกองคุ้มครองพันธุ์พืช)

บทกำหนดโทษ

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 29 ตี (ไม่มีหนังสืออนุญาต CITES) หรือ ไม่ปฏิบัติตามมาตรา 29 จัตวา (ไม่ยื่นขอจดทะเบียนสถานที่เพาะเลี้ยงพืชอนุรักษ์เพื่อการค้า) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 3,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การขอหนังสืออนุญาตไซเตส

อนุญาตนำเข้า การอนุญาตให้นำเข้า จะต้องหนังสืออนุญาตส่งออกจากประเทศต้นทางกำกับมาด้วย และผู้นำเข้าสามารถขออนุญาตนำเข้าได้ ที่ด่านตรวจพืชทุกด้าน และที่สำนักคุ้มครองพันธุ์พืชแห่งชาติ กรมวิชาการเกษตร

อนุญาตส่งออก สามารถขออนุญาตส่งออกได้ที่สำนักคุ้มครองพันธุ์พืชแห่งชาติ กรมวิชาการเกษตร ด่านตรวจพืชท่าอากาศยานเชียงใหม่ ด่านตรวจพืชท่าอากาศยานหาดใหญ่ และด่านตรวจพืชท่าเรือภูเก็ต

สำหรับพืชลูกผสม (Hybrids) ในบัญชีแนบท้ายอนุสัญญาไซเตส กรมวิชาการเกษตร จะบริการออกหนังสือรับรอง การส่งออกพืชลูกผสมให้ โดยสามารถขออนุญาตส่งออกพืชลูกผสมได้ที่

- สำนักคุ้มครองพันธุ์พืชแห่งชาติ กรมวิชาการเกษตร
- งานมาตรฐานและบริการส่งออก กองควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร กรมวิชาการเกษตร และที่คลังสินค้าดอนเมือง
- ด่านตรวจพืชท่าอากาศยานเชียงใหม่
- ด่านตรวจพืชท่าอากาศยานหาดใหญ่
- ด่านตรวจพืชท่าอากาศยานภูเก็ต

สำหรับค่าธรรมเนียม หนังสืออนุญาตนำเข้า - ส่งออก และนำเข้าผ่านพืชอนุรักษ์ 100 บาท/ ฉบับ ค่าจดทะเบียนสถานที่เพาะเลี้ยงพืชอนุรักษ์เพื่อการค้า จะเสียค่าธรรมเนียมเฉพาะพืชในบัญชี 1 จำนวน 500 บาท/5 ปี สำหรับพืชในบัญชีอื่น ไม่เสียค่าธรรมเนียม

สนใจติดต่อสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ สำนักคุ้มครองพันธุ์พืชแห่งชาติ กรมวิชาการเกษตร โทร. 0-2940-7214 , 0-2940-6573 , 0-2940-6670

ที่มา : กองคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร

http://www.doa.go.th/learning/jan-fer_46/cites.html

